

concert
info
symfonie-
orkest in
pocket-
formaat

de Doelen

Intercontinental
Ensemble en
Nicolas van Poucke

zondag 2 okt 22
Jurriaanse Zaal, 11:00 uur

zo 2 okt 22 | Jurriaanse Zaal, 11:00 uur
concert zonder pauze, einde circa 12:00 uur

Intercontinental Ensemble en Nicolas van Poucke

Robert Schumann (1810-1856)
Pianoconcert in a-mineur (1845)
Allegro affettuoso
Intermezzo: Andantino grazioso
Allegro vivace

Clara Schumann (1819-1896)
3 Romanzen, op. 21 (1853, arr. Ernst Spycckerelle)
Andante molto
Allegretto: Mit zartem Vortrage
Leidenschaftlich schnell

Felix Mendelssohn Bartholdy (1809-1847)
Symfonie nr. 4 in A-majeur 'Italiaanse' (1833)
Allegro vivace
Andante con moto
Con moto moderato
Saltarello. Presto

uitvoerenden

Intercontinental Ensemble
Ernst Spycckerelle **viool**
Iteke Wijbenga **altviool**
Simon Velthuis **cello**
Jorge Hernandez **contrabas**
Ivan Cheng **hobo**
Alfonso Manzanera Rojo **klarinet**
Simao Fonseca **hoorn**
Daniel Garrido Iglesias **fagot**
Eliska Horehledova **dwarsfluit**
Nicolas van Poucke **piano**

toelichting

symfonie- orkest in pocket-formaat

Met een bezetting van vijf strijkers en vier houtblazers speelt het Intercontinental Ensemble het grote symfonische werk in pocketformaat, zonder aan de muziek afbreuk te doen – integendeel, de klank is verrassend fris en helder. Tijdens dit zondagochtendconcert spelen ze muziek van drie grootheden uit de romantiek. Met pianist Nicolas van Poucke als solist spelen ze het pianoconcert van Robert Schumann, er staan drie romances van Clara Schumann op het programma en als klap op de vuurpijl brengen ze Mendelssohns wervelende vierde symfonie ten gehore.

muzikale uitdrukingskracht over virtuositeit

De romantiek is de tijd van het grote gebaar. Orkesten dijen uit, composities worden steeds langer, virtuozen als Niccolò Paganini en Franz Liszt spelen bovenmenselijk snel. In deze tijd richt Robert Schumann de blik juist eerder naar binnen. In 1840 schrijft hij bijna alleen maar liederen – 120 in totaal,

waarvan vele liefdesverklaringen aan zijn verloofde Clara (over wie later meer). Een jaar later waagt hij zich aan muziek voor grotere bezettingen: twee symfonieën, een oratorium en zijn enige, pas in 1845 voltooide, piano-concert. Ondanks de schaalvergroting blijft Schumanns muziek intiem en persoonlijk.

Intercontinental Ensemble

toelichting

Het pianoconcert is bepaald geen gemakkelijk werk om te spelen, maar altijd blijft de techniek ondergeschikt aan de zeggingskracht.

Toch is dit pianoconcert zeker niet alleen maar mijmeren wat de klok slaat. Zo begint Schumann met een statige opening met vallende pianoakkoorden. Meteen daarna klinkt een lyrische melodie, eerst in de hobo en daarna in de piano overgenomen. Soms treedt het ensemble bruusk op de voorgrond, maar deze passages zijn maar van korte duur: steeds keert de rust terug, al blijft een ingehouden spanning voelbaar. In het tweede deel, het intermezzo, krijgt de muziek een nonchalante, dromerige toon. Op momenten klinkt er een kort kat-en-muisspel tussen ensemble en piano, op andere momenten beweegt de piano zich juist speels tussen de langgerekte klanken van de strijkers door. Aan het einde van het intermezzo lijkt de muziek weer wat ingetogener te worden, maar het gaat direct over in het levenslustige thema van de finale. Schumann gebruikt korte stukken van de melodie als ingrediënten om een gesprek tussen ensemble en piano te voeren. Hoewel de pianopartij meerdere virtueuze passages kent, wordt de muziek nergens overdreven bombastisch. Richting het einde wendt Schumann zich nog even in de intimiteit die zijn kamermuziek kenmerkt, om te eindigen met een slot dat tot een opgewekte glimlach stemt.

beroemd als pianist, genegeerd als componist

Wonderkind Clara Wieck kan eerder pianospelen dan spreken. Ze treedt als kind op voor grootheden als Goethe en wordt in Wenen bekroond als *kaiserlich königliche Kammer-Virtuosin*. Op achtjarige leeftijd leert ze de tien jaar oudere Robert Schumann kennen, met wie ze later zal trouwen. Als succesvol pianist brengt ze op nieuwjaarsdag 1846 Roberts pianoconcert in première. Als pianist is ze dus geroemd, maar als componist staat ze lange tijd in de schaduw van haar man.

Clara Schumanns *Drei Romanzen* zijn geschreven voor één enkele fortepiano, de voorloper van de huidige piano. Zij schreef bijna uitsluitend voor kleine bezettingen: werk van vrouwelijke componisten werd namelijk niet tot nauwelijks uitgevoerd in concertzalen, maar hoofdzakelijk in huiselijke kring. Oorspronkelijk zijn 'romances' verhalende liederen, maar in de 18de en 19de eeuw wordt de term ook gebruikt voor pianostukken met een teder en gevoelig karakter. Ook al heeft violist Ernst Spycckerelle de bezetting vernegenvoudigd door dit werk te arrangeren voor het Intercontinental Ensemble, de dromerige intimiteit van deze drie romances blijft overeind.

Clara Schumann

een muzikaal reisverslag

Als jonge twintiger gaat Felix Mendelssohn Bartholdy op *grand tour* - een reis die veel welgestelde jongemannen in zijn tijd maakten om in aanraking te komen met de hoogtepunten van de Europese cultuur. Vaste prik bij zo'n grand tour is Italië, dat werd gezien als bakermat van de beschaving. Met Goethes reisboek *De Italiaanse reis* als gids brengt Mendelssohn een bezoek aan onder andere Venetië, Florence en Rome. De indrukken die de componist in Italië opdoet verwerkt hij in zijn vierde symfonie, die hij de bijnaam 'Italiaanse' meegaf.

Wat is er dan zo Italiaans aan deze symfonie? Het opgewekte eerste gedeelte lijkt vooral een uitdrukking van Mendelssohns reislust; het is niet moeilijk om je voor te stellen hoe de jonge componist door het glooiende landschap wandelt. Het tweede deel schrijft Mendelssohn nadat hij een processie in Napels heeft bijgewoond, al is de melodie hoogstwaarschijnlijk afkomstig van een Oost-Europese pelgrimslied. In deel drie klinkt, zoals destijds gebruikelijk in symfonieën, een menuet: een lichtvoetig gedeelte in driekwartsmaat, gemodelleerd naar een Franse dans. Het Italiaanse karakter komt het sterkst naar voren in het afsluitende deel van de symfonie. Mendelssohn haalt hier inspiratie uit twee vurige Italiaanse volksdansen: de Romeinse *saltarello* en de Napolitaanse *tarantella*.

biografieën

Intercontinental Ensemble

Met negen muzikanten werk spelen dat geschreven is voor een voltallig symfonieorkest: ga er maar aan staan! Toch is dat wat het Intercontinental Ensemble doet, en met verve. Vier strijkers en vijf houtblazers uit alle uithoeken van de wereld brengen het grote orkestrale repertoire ten gehore in kraakheldere arrangementen van violist Ernst Spycckerelle.

Nicolas van Poucke

Als Nicolas van Poucke op 19-jarige leeftijd debuteert in het Concertgebouw in Amsterdam wordt hij geroemd als "een van de originele vrijdenkers onder de jonge pianisten" en daarna is zijn ster alleen maar rijzende. Zo treedt hij op als solist met orkesten in binnen- en buitenland, geeft hij recitals van Cuba tot Zuid-Korea en vormt hij een duo met zijn zus, cellist Ella van Poucke.

Nicolas van Poucke

agendatips

Bij de Doelen koesteren we aanstormend talent. Dit seizoen kun je de volgende opkomende musici bewonderen op de zondagochtend.

zo 20 nov 22 | Jurriaanse Zaal, 11:00

Katharine Dain en Sam Armstrong
Boulanger, Fauré, Debussy en Szymanowski

zo 26 feb 23 | Jurriaanse Zaal, 11:00

Selina Ott en En-Chia Lin
jonge ster-trompettiste

zo 26 mrt 23 | Jurriaanse Zaal, 11:00

Groen, le Coultre, Maijala, Zemtsov en Spronk
kamermuziek van aanstormende sterren

zo 23 apr 23 | Jurriaanse Zaal, 11:00

James Oesi en Dudok Kwartet
Rameau, Monti, Shaw en Dvořák

stay in touch!
See you @dedoelen &
share your pictures #dedoelen

tickets & info:
www.dedoelen.nl
+31 10 217 17 17
Schouwburgplein 50, Rotterdam